

Brüssel, 11. november 2022
(OR. en)

14495/22

SOC 614
EMPL 420
ANTIDISCRIM 112

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Eelnõu: nõukogu järeldused, milles käsitletakse puuetega inimeste tööturule kaasamist – <i>Heakskiitmine</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas eesistujariigi koostatud nõukogu järelduste (milles käsitletakse puuetega inimeste tööturule kaasamist) eelnõu. Järelduste eelnõu arutati sotsiaalküsimuste töörühma kahel koosolekul ja delegatsioonidega konsulteeriti mitteametlikult kirjalikul teel (ST 14058/22). Lisas esitatud tekst kajastab delegatsioonide poolt mitteametliku kirjaliku konsulteerimise käigus kokku lepitud teksti, kusjuures ainsaks erinevuseks on punktide numbrid, mis on nüüd järjestatud.

Komiteel palutakse kinnitada töörühma tasandil saavutatud kokkulepe ja edastada lisas esitatud järelduste eelnõu nõukogu 8. detsembri 2022. aasta istungil (tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimused) heakskiitmiseks.

Eelnõu: nõukogu järeldused,**milles käsitletakse puuetega inimeste tööturule kaasamist****TUNNISTADES, ET**

1. Euroopa Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikus, vabadus ja inimõiguste austamine ning on pühendunud diskrimineerimise, muu hulgas puude alusel diskrimineerimise vastu võitlemisele, nagu on sätestatud Euroopa liidu lepingus, Euroopa Liidu toimimise lepingus ja põhiõiguste hartas. EL on samuti pühendunud kõrge tööhõive taseme edendamisele;
2. Euroopa Parlamendi, komisjoni ja nõukogu poolt 2017. aastal ühiselt välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sambas kinnitatakse, et igal ajal on õigus võrdsetele võimalustele (3. põhimõte), tööhõive aktiivsele toetamisele (4. põhimõte), tervislikule, ohutule ja hästi kohandatud töökeskkonnale ja andmekaitsele (10. põhimõte) ning juurdepääsule esmatähtsatele teenustele (20. põhimõte). Euroopa sotsiaalõiguste sambas rõhutatakse ka, et puuetega inimestel on õigus sisetulekutoetusele, mis tagab väärrika elu, teenustele, mis võimaldavad neil osaleda tööturul ja ühiskonnaelus, ning nende vajadustega kohandatud töökeskkonnale (17. põhimõte). Euroopa sotsiaalõiguste samba 4. märtsi 2021. aasta tegevuskavas on sätestatud ELi kolm uut peamist eesmärki, mis tuleb saavutada 2030. aastaks, et suurendada tööhõivet ja koolitustel osalemist ning vähendada vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arvu. ELi juhid avaldasid neile peamistele eesmärkidele toetust Porto deklaratsioonis ja Euroopa Ülemkogu 2021. aasta juuni kohtumisel. Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas tunnistatakse ka puuetega inimeste panust 2030. aasta eesmärkide saavutamisse, sealhulgas pakkudes sotsiaalvaldkonna tulemustabelis välja uue puuetega inimeste tööhõivelõhe põhinäitaja;

3. EL ja kõik selle liikmesriigid on ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni osalised. Enamik liikmesriike on ratifitseerinud ka selle konventsiooni fakultatiivprotokolli, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 13. detsembril 2006. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklis 27 on sätestatud puuetega inimeste õigus töötada teistega võrdsetel alustel avatud ja kaasaval tööturul¹.
4. direktiivi 2000/78/EÜ eesmärk on kehtestada üldine raamistik, et võidelda mitmesugustel alustel, sealhulgas puude alusel diskrimineerimise vastu töö saamisel ja kutsealale pääsemisel ning tagada liikmesriikides võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamine. Puuetega inimeste kaasava ja kestliku tööhõive edendamise peamised meetmed on võrdse juurdepääsu tagamine tööhõivele, töökohal mõistlike abinõude pakkumine ja puude alusel diskrimineerimise vastu võitlemine;
5. 2019. aastal vastu võetud direktiivis 2019/882 (Euroopa ligipääsetavuse akt) nõutakse, et teatavad Euroopa turule lastavad tooted ja teenused oleksid ligipääsetavad, mis hõlbustab puuetega inimeste iseseisvat elu ning võimaldab kaasavamalt ühiskonda ja tööturgu;

---

¹ Artikli 27 tõlgendamist on selgitatud ÜRO puuetega inimeste õiguste komitee 9. septembril 2022 avaldatud üldises märkuses nr 8, milles käsitletakse õigust tööle;

6. Euroopa Komisjon on lubanud luua võrdõiguslikkuse liidu, millesse annab olulise panuse komisjoni poolt 3. märtsil 2021 vastu võetud puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030. Strateegia eesmärk on parandada puuetega inimeste elu ELis ja mujal, toetades ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist. Samuti on strateegia eesmärk edendada juurdepääsu kvaliteetsetele ja kestlikele töökohtadele ning selles märgitakse, et tööhõives osalemine on parim viis majandusliku sõltumatuse ja sotsiaalse kaasatuse tagamiseks. Strateegias kutsutakse liikmesriike muu hulgas üles kehtestama 2024. aastaks eesmärgid puuetega inimeste tööhõive määra suurendamiseks ning puuetega ja puueteta inimeste tööhõivelõhe vähendamiseks, et aidata saavutada Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas esitatud 2030. aasta peamist tööhõive-eesmärki;
7. nõukogu tervitas oma 2021. aasta juuni järeldustes komisjoni puuetega inimeste õiguste strateegiat aastateks 2021–2030 ja kiitis selle heaks ning kutsus liikmesriike muu hulgas üles jätkama oma riiklike strateegiate ja poliitikameetmete väljatöötamist ja ajakohastamist, et rakendada ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni kooskõlas strateegiaga, kui see on asjakohane;
8. puuetega inimeste tööhõive pakett, mis on puuetega inimeste õiguste strateegia (2021–2030) raames juhtalgatus, sisaldab muid kui seadusandlikke meetmeid (sealhulgas suuniseid ja näiteid positiivsetest meetmetest), mille eesmärk on parandada puuetega inimeste võimalusi tööturul. Pakett hõlmab kuut tegevusvaldkonda: tööhõive- ja integratsiooniteenuste osutamise suutlikkuse tõhustamine; tööle värbamise võimaluste suurendamine positiivsete meetmete abil ja stereotüüpide vastu võitlemise kaudu; mõistlike abinõude tagamine töökohal; puuetega inimeste töökoha säilitamine; krooniliste haigustega seotud puuete ennetamine; haiguste ja õnnetusjuhtumite korral tööalase rehabilitatsiooni kava tagamine; kvaliteetsete töökohtade uurimine nn kaitstud töökohtadel ja avatud tööturule pääsemise võimaluste uurimine;

RÕHUTADES, ET

9. puuetega ja puueteta inimeste tööhõive määra vahel on märkimisväärne erinevus (24,2 protsendipunkti: puuetega inimeste puhul 50,8 % ja puueteta inimeste puhul 75 %²). Olukord on veelgi halvem puuetega naiste puhul, kellest töötab ainult 48,3 %, võrreldes 53,9 %-ga puuetega meestest³. Puuetega inimeste töötuse määr on ELis 17,1 % (puueteta inimeste puhul 10,2 %) ning puuetega inimeste aktiivsuse määr on ainult 61,0 %, kuid puueteta inimeste puhul on see 82,3 %. Puuetega inimestel on raskem tööd leida ja seetõttu jäävad nad suurema tõenäosusega pikaajalisteks töötuteks või mitteaktiivseteks inimesteks. Tööhõives osalevad puuetega inimesed töötavad sageli kaitstud töökohal, mitte avatud tööturul,⁴ või madalama kvalifikatsiooniga, madalama palgaga (nagu näitab aasta keskmine palgaerinevus 16 %) ja ebakindlamatel töökohtadel, kus on vähem koolitusvõimalusi, mis seab nad suuremasse palgavaesuse ohtu. Lisaks on COVID-19 kriis mõjutanud puuetega inimesi ebaproportsionaalselt, takistades paljudel juhtudel nende osalemist tööturul, näiteks kaugtöölahenduste ebapiisava kättesaadavuse tõttu;
10. hästi toimiva ja kaasava tööturu tagamiseks on väga oluline toetada puuetega inimeste tööhõivet kvaliteetsetel töökohtadel. Praeguses rahvastiku vähenemise ning tööjõu ja oskuste nappuse tingimustes on puuetega inimeste potentsiaali ärakasutamine ka üks viis, kuidas saavutada kõrgem üldise tööhõive määr kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas sätestatud tööhõive eesmärgiga. See on asjakohane ka rohe- ja digipöörde kontekstis, mis pakub puuetega inimestele uusi töövõimalusi;

---

² Andmete allikas: Eurostat. Euroopa Komisjon, 2021: [European Comparative data on Europe 2020 \(Euroopa võrdlusandmed strateegia „Euroopa 2020“ kohta\)](#)

³ Andmete allikas: 2021. aasta soolise võrdõiguslikkuse indeks, [Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut \(europa.eu\)](#)

⁴ Euroopa Komisjon ja kõrgetasemeline puute töörühm, 2016: ELi kõrgetasemelise puute töörühma kaheksas aruanne ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise kohta.

11. puuetega inimeste jaoks on tööturul osalemine ja juurdepääs kvaliteetsetele töökohtadele eriti olulised kui sotsiaalse kaasatuse ja rahalise sõltumatuse vahendid. Siiski seisavad puuetega inimesed, eriti naised, avatud tööturule pääsemisel ja ametliku tööhõive säilitamisel endiselt silmitsi mitmesuguste takistustega. Need takistused on seotud nii nõudluse poolega (nt diskrimineerimine, häbimärgistamine, väärarusaamad seoses töökoha kohandamise ja mõistlike abinõude pakkumise kuludega, väärarusaamad tootlikkuse kohta, teabe või teadlikkuse puudumine kättesaadava toe kohta) kui ka pakkumise poolega (nt hariduse ja oskuste tase, vajadus individuaalse toe järele, sealhulgas töö otsimisel, ja häbimärgistamise hirm), samuti kontekstipõhised ja institutsioonilised tegurid (suutlikkussurve, takistused teistega võrdsetel alustel juurdepääsul, sealhulgas põhiteenustele nagu transport, tehiskeskkond ja digikeskkond, ning puuetega töötajate võimetus säilitada töötamise korral juurdepääs puudetoetusele);
12. puuetega inimesed on väga mitmekesine ja heterogeenne rühm. Mõnikord seisavad nad silmitsi mitmesuguse diskrimineerimisega ja mõnel neist on kompleksed vajadused, mis nõuavad individuaalset lähenemist ja konkreetsete olukordadega kohandatud toetust. Selleks et sobitada inimesi sobilike töökohtadega, on vaja hinnata iga inimese vajadusi, lähtudes nende puudest, töökohal vajaminevast toetusest, karjääriarengu väljavaadetest ja sotsiaaltoetuse vajadusest. Sellega seoses tuleks tähelepanu pöörata ka haavatavas olukorras olevatele isikutele, võttes arvesse soolise võrdõiguslikkuse perspektiivi ja valdkonnaülest mõõdet. Kaasav haridus ja piisavad sotsiaalteenused, tõhusad tööturuteenused, sealhulgas positiivsed meetmed, mõistlikud abinõud töökohal, kutsealane rehabilitatsioon ja kaitstud töökohad on olulised tegurid, mis aitavad tagada puuetega inimestele juurdepääsu avatud tööturule ja sellel osalemist;

13. sotsiaalteenuseid tuleks kasutada aktiivse kaasamise vahendina, kuna piisav juurdepääs kvaliteetsetele, kaasavatele ja kättesaadavatele sotsiaalteenustele on peamine eeltingimus, mis võimaldab puuetega inimestel tööturul aktiivselt osaleda. Puuetega inimestele tuleks pakkuda individuaalseid sotsiaalse kaasamise teenuseid, nagu nõustamine, mentorlus, sotsiaaltöö ja -toetus, et nad saaksid üle ebasoodsast sotsiaalsest olukorrast, suurendaksid tööalast konkurentsivõimet ja leiaksid tööd. Lisaks peaksid tööhõivele võrdse juurdepääsu tagamiseks olema vajaduse korral kättesaadavad individuaalsed meetmed ja tugiteenused, nagu isiklik abi, transport ja suuline tõlge. Tööturuasutused peaksid pakkuma tuge, näiteks juhendamist ja nõustamist, töövahendust, ergodiagnostikat, ümberõpet ja karjäärinõustamist, samuti tegema koostööd tööandjate ja koolidega, eelkõige kohalike tööandjate ja puuetega inimestele haridust pakkuvate koolidega. Süstemaatilisel tuleb toetada sotsiaal- ja integratsiooniteenuste arendamist, et tagada nende piisav suutlikkus ja rahastamine;
14. puuetega inimeste võimaluste parandamiseks tööturul on vaja edendada sünergiat ja koostööd kõigi asjaomaste teenuste, teenuseosutajate ja osalejate, sealhulgas tervise- ja rehabilitatsiooniteenuste, sotsiaalteenuste, tööturuasutuste, tööandjate, sotsiaalpartnerite, valitsusväliste organisatsioonide, puuetega inimeste organisatsioonide, patsientide organisatsioonide, koolide ja omavalitsuste vahel. Eriti oluline on ka sidusrühmade osalemine piirkondlikul ja kohalikul tasandil;
15. sotsiaalmajandus täiendab liikmesriikide meetmeid kvaliteetsete sotsiaalteenuste osutamisel ning seega on sellel oluline roll puuetega inimeste ühiskonnas ja tööturul osalemise hõlbustamises. Eelkõige sotsiaalsed ettevõtted võivad edendada kodanikuaktiivsust ja on suurepärane näide inimeste hüvanguks toimivast majandusest. Sellised ettevõtted pakuvad võimalusi oskuste täiendamiseks, toetades seega puuetega inimesi avatud tööturuks valmistumisel ja sellel osalemiseks. Selleks et edendada puuetega inimeste osalemist tööturul, on oluline edendada sotsiaalseid ettevõtteid ja kasutada täielikult ära nende potentsiaali toimida sillana kvaliteetsetest kaitstud töökohtadest avatud tööturule;

16. puuetega inimeste juurdepääsu avatud tööturule tuleks edendada mitmesuguste vahendite abil, nagu rahalised toetused tööandjatele, maksusoodustused, värbamisstiimulid ja -kvoodid. Paljud liikmesriigid on kehtestanud kvoodisüsteemi, mis kohustab tööandjaid palkama kas minimaalse osa puuetega inimestesi või kandma rahalisi kulusid, nt trahvi näol. Kvoodisüsteemi tõhususe tagamise takistus seisneb selles, et tuleb leida tasakaal selle vahel, mis motiveerib tööandjaid kandma puuetega inimeste töölevõtmisest tulenevaid võimalikke lisakulusid või kvoodi mittesaavutamisest tulenevaid rahalisi kulusid. Töölevõtmist tuleks edendada stereotüüpide ja väärarusaamade vastu võideldes, näiteks seoses halduskulude, töölt puudumise ja piiratud tulemuslikkusega, samuti andes tööandjatele teavet olemasoleva toetuse kohta, edendades heade tavade jagamist, andes mitmekesisuse auhindu jne. Majanduslikult mitteaktiivsete inimeste tööle üleminekut tuleks toetada kaasavate sotsiaalkindlustussüsteemidega ning see ei tohiks tuua kaasa puudetoetuste vähenemist, mis kompenseerivad puudest tingitud lisakulusid;
17. puuetega inimeste kaasamiseks avatud on väga tõhusad sellised tavad nagu töökohtade kohandamine ja tööaja korraldus, nt osalise tööajaga töö vormis. Kogu COVID-19 pandeemia ajal hakati järjest enam kasutama paindlikke töövorme, eelkõige kaugtööd. Neid tavasid ning üldiselt kättesaadavate ja kaasavate IT-lahenduste ja -vahendite kasutamist tuleks edendada kui vahendit, mis päästab valla puuetega inimeste potentsiaali ja aitab luua sellised töötingimused, mis soodustavad puuetega inimeste võrdset osalemist. Tööandjaid, eelkõige väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid, tuleks vajaduse korral toetada nende jõupingutustes parandada oma tavasid ja töökorraldust. On väga oluline, et tööandjad saaksid toetust, sealhulgas rahalist toetust, mõistlike abinõude pakkumiseks töökohal, ja kaugtöö puhul kodus, ning vajalike seadmete, näiteks ligipääsetavate ja kaasavate sidevahendite, tehnoloogiliste lahenduste ja tarkvara soetamiseks. Samuti tuleks tagada asjakohased tervise- ja ohutustingimused;

18. on oluline, et puuetega inimestel oleks juurdepääs ulatuslikele rehabilitatsiooniteenustele, mis toetavad nende osalemist tööturul, aitavad ennetada psühholoogilisi probleeme ja sotsiaalsel tõrjutust, toetavad kutseharidust ja -koolitust ning edendavad oskuste, sealhulgas IT-oskuste arendamist. Selleks et tagada nende teenuste tõhus ja õigeaegne osutamine, on vaja edendada seoseid ja koostöötööd tööhõive-, tervise-, sotsiaal- ja töörehabilitatsiooniteenuste vahel, sealhulgas individuaalse juhtumikorralduse kasutuselevõtmise kaudu. Enne töövõimetus-/invalidisuspensiooni määramist käsitlevate otsuste tegemist võiks arvesse võtta tervikliku rehabilitatsiooni võimalusi, mis toovad kaasa parema töövõime, eesmärgiga leida kvaliteetne töökoht;
19. Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) määruse eesmärk on toetada puuetega inimeste kaasamist ühiskonda teistega võrdsetel alustel ning sellega toetatakse liikmesriikide jõupingutusi ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamisel. Lisaks on ESF+ eesmärk edendada tööhõivet aktiivse sekkumise kaudu, mis võimaldab eelkõige noorte, pikaajaliste töötute, ebasoodsas olukorras olevate rühmade ja mitteaktiivsete inimeste kaasamist tööturule, samuti füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise ja sotsiaalmajanduse edendamise kaudu. ESF+ peaks samuti aitama tagada ligipääsetavust puuetega inimeste jaoks, et parandada nende kaasamist tööhõivesse, haridusse ja koolitusse ning seeläbi suurendada nende kaasatust kõigis eluvaldkondades;

20. eesistujariigi Tšehhi Vabariigi korraldatud, 20.–21. septembril 2022 Prahast toimunud konverentsil puuetega inimeste tööturule integreerimise kohta, mille raames komisjon käivitas Euroopa puuetega inimeste tööhõive paketi, kinnitati paketi kuue peamise valdkonna asjakohasust. Osalejad rõhutasid, kui oluline on suurendada puuetega inimeste arvu tööturul. Samuti rõhutasid nad muu hulgas vajadust pakkuda puuetega inimestele kutseõppevõimalusi, pannes rõhku IT-oskustele, sealhulgas digitehnoloogia kasutamisele. Konverentsil toimunud arutelusid silmas pidades on selge, et puuetega inimeste vajaduste mitmekesisust tuleks tunnustada ja nende motivatsiooni asjakohaselt käsitleda. Paketis esitatud meetmed on suunatud eelkõige tööandjatele. Seetõttu kinnitati konverentsil, kui oluline on toetada avatud turu tööandjaid nende jõupingutustes puuetega inimeste töölevõtmisel ja tööl hoidmisel. Samal ajal tuleb tunnustada ja edendada tööandjate rolli kaitstud tööturul ning sotsiaalsete ettevõtete rolli järkjärgulise kaasamise ja avatud tööturule ülemineku toetamisel;
21. käesolevad järeldused tuginevad Euroopa Parlamendi, nõukogu, komisjoni ning selle valdkonna asjaomaste sidusrühmade eelnevale tööle ja nende võetud poliitilistele kohustustele, sealhulgas lisas loetletud dokumentidele.

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU KUTSUB LIIKMESRIIKE, KOOSKÕLAS RIIKLIKE PÄDEVUSTEGA JA VÕTTES ARVESSE RIIKLIKKE OLUSID, ÜLES:

22. rakendama asjakohaseid suuniseid ja meetmeid, mis sisalduvad puuetega inimeste tööhõive paketi, mille komisjon esitas koostöös puuetega inimeste platvormi ja sotsiaalpartneritega, ning vajaduse korral toetama 9. detsembril 2021 esitatud sotsiaalmajanduse tegevuskava rakendamist;
23. töötama välja juhtumikorralduse meetodid, et toetada puuetega inimesi avatud tööturule suundumisel, sealhulgas tihe koostöö tööturuasutuste, puuetega inimeste organisatsioonide, terviseteenuste, sotsiaalkindlustusasutuste, sotsiaalteenuste ja kutsealase rehabilitatsiooni teenuste vahel;
24. toetama meetmeid, millega tagatakse puuetega inimeste jaoks riskide ennetamine töökohal, eelkõige tervise ja ohutuse ning mis tahes vormis diskrimineerimise või väärkohtlemise valdkonnas;
25. kasutama sotsiaalsete ettevõtete potentsiaali, kellel on kogemusi sotsiaalsete ja ettevõtlusalaste lähenemisviiside integreerimisel ja kombineerimisel, et toetada puuetega inimeste kaasamist tööturule;
26. looma ja tugevdama piirkondlikke koostöövõrgustikke, mis hõlmavad kõiki sidusrühmi ja osalejaid, kes aitavad edendada puuetega inimeste tööhõivet;
27. töötama välja tõhusad ja tulemuslikud süsteemid ja stiimulid, et innustada avatud tööturul tegutsevaid tööandjaid võtma tööle puuetega inimesi ning seega vähendada puuetega inimeste ja puueteta inimeste palgaerinevust, austades samal ajal sotsiaalpartnerite sõltumatust;

28. edendama ja toetama puuetega inimeste tööhõivet avalikus sektoris, sealhulgas tagades ligipääsetavad ja kaasavad töökohad;
29. toetama puuetega inimeste kutseharidust ja -koolitust, võttes arvesse tehnoloogia arengut nende IT-oskuste arendamisel;
30. edendama digispetsialistide juurdepääsuoskuste arendamist, et muuta digitooted ja -teenused puuetega inimestele juurdepääsetavaks, luues seeläbi kaasavamad töökohad;
31. kaaluma puuetega inimeste igakülgse rehabilitatsiooni võimaluste korrapärast (uuesti) hindamist seoses nende töövõimega, enne kui neile määratakse töövõimetus-/invalidisuspension, sealhulgas töötavate inimeste jaoks;
32. hõlbustama puuetega inimeste üleminekut sotsiaalselt ja kutsealaselt rehabilitatsioonilt tööturule, sealhulgas luues süsteemi, mis vastab individuaalsetele vajadustele tööturul osalemise ja töökeskuste järele;
33. edendama kõigi olemasolevate vahendite, eelkõige karjäärinõustamise, töövõime hindamise ja mõistlike abinõude alase koolituse kasutamist, et teha kindlaks puuetega inimeste konkreetsed vajadused, et toetada nende tööhõivet avatud tööturul;
34. püüdlema selle poole, et sotsiaalkaitsepoliitika aitaks tõhusalt kaasa puuetega inimeste tööhõive toetamisele, sealhulgas vajaduse korral puudega seotud lisakulude hüvitamise kaudu isegi töötavate inimeste jaoks, tagades samal ajal inimväärse elatustaseme ja kogu vajaliku toetuse neile, kes jäävad tööturult välja;

35. kasutama olemasolevaid ELi rahastamisvahendeid, eelkõige ESF+, et toetada puuetega inimeste kaasamist tööturule, näiteks parandades tööhõive- ja karjäärinõustamisteenuste kättesaadavust ja kaasavust ning edendades puuetega inimeste tööturule kaasamise integreeritud viise;
36. kaaluma poliitikameetmeid kõigis puuetega inimeste õiguste strateegiaga (2021–2030) hõlmatud valdkondades, et toetada selles sisalduvate, liikmesriikidele esitatavate üleskutsete rakendamist. Need üleskutsed on järgmised:
- kehtestada 2024. aastaks eesmärgid puuetega inimeste tööhõive määra suurendamiseks ning puuetega ja puueteta inimeste tööhõivemäära erinevuste vähendamiseks, et aidata saavutada Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas esitatud ELi 2030. aasta peamist tööhõive-eesmärki;
  - tugevdada tööturuasutuste suutlikkust tegeleda puuetega inimestega ning tõhustada sel eesmärgil koostööd sotsiaalpartneritega ja puuetega inimeste organisatsioonidega;
  - hõlbustada füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist ja ettevõtlust, sealhulgas intellektipuuete ja psühhosotsiaalsete puuetega inimeste puhul, pakkudes muu hulgas ELi rahaliste vahendite abil tuge õigus- ja äriküsimustes;
  - seada eesmärgiks puuetega täiskasvanute kaasamine õppetegevusse, et suurendada nende osalust ning tagada, et riiklikud oskuste strateegiad hõlmaksid puuetega inimeste erivajadusi, aidates seeläbi saavutada oskuste tegevuskavas ja Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas seatud eesmärki;
37. aitama vajaduse korral rakendada ja levitada puuetega inimeste tööhõive paketi tulemusi riiklikul tasandil ja kõigi asjaomaste osalejate seas, et suurendada selle algatuse mõju;

KUTSUB KOMISJONI ÜLES

38. jätkama puuetega inimeste olukorra jälgimist tööhõive, hariduse ja koolituse, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse valdkonnas ka Euroopa poolaasta raames. Erilist tähelepanu tuleks pöörata puuetega naistele ja võimaluste piires inimestele, kes puutuvad kokku mitmesuguse diskrimineerimisega;
39. toetama ja jälgima puuetega inimeste tööhõive paketi esitatud algatuste rakendamist;
40. toetama ja jälgima sotsiaalmajanduse tegevuskavas esitatud, tema pädevusse kuuluvate asjakohaste meetmete rakendamist;
41. toetama ja hõlbustama vastastikust õppimist ja heade tavade vahetamist puuetega inimeste tööturule kaasamise valdkonnas;
42. toetama olemasolevate programmide kaudu puuetega inimeste haridust ja koolitust, eelkõige digiülemineku valdkonnas;
43. aitama levitada puuetega inimeste tööhõive paketi praktilisi vahendeid ja suuniseid;

44. jätkama puuetega inimeste platvormi töö toetamist, et hõlbustada puuetega inimeste õiguste strateegia rakendamist, ja edendama teabevahetust kõigi sidusrühmade vahel Euroopa tasandil;

KUTSUB TÖÖHÕIVEKOMITEED JA SOTSIAALKAITSEKOMITEED ÜLES:

45. jätkama koostöös komisjoniga tööhõive ja sotsiaalse arengu jälgimisel ELis puuetega inimeste kaasamise valdkonna arvesse võtmist.

Viited

1. ELi institutsioonidevahelised dokumendid

Euroopa sotsiaalõiguste samm:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_et.pdf

Euroopa kaasamise teemaline tippkohtumine 2020: [ELi liikmesriikide esindajate deklaratsioon puuetega inimeste huvide kohta](#).

Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava (6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

Inimeste hüvanguks toimiva majanduse kujundamine: sotsiaalmajanduse tegevuskava (14890/21 + ADD 1)

2. ELi õigusaktid

27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16–22).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT C 151, 7.6.2019, lk 70–115).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17–75).

3. Euroopa Liidu Nõukogu

Nõukogu 26. novembri 2009. aasta otsus Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse nimel

Nõukogu järeldused, milles käsitletakse puuetega inimeste õiguste strateegiat aastateks 2021–2030 (9749/1/21 REV 1)

Nõukogu järeldused, mis käsitlevad põhiõiguste harta kohaldamise tugevdamist Euroopa Liidus (6795/21).

Nõukogu järeldused [tööturul haavatavas olukorras olevate inimeste tööhõive parandamise kohta](#) (14646/19)

[Nõukogu järeldused, milles käsitletakse puuetega inimeste juurdepääsu spordile](#) (ELT C 192, 7.6.2019, lk 18–22).

Nõukogu järeldused heaolumajanduse kohta (13432/19).

Nõukogu järeldused „Puudega inimesi käsitleva Euroopa strateegia 2010–2020 rakendamise toetamine“ (11843/11).

4. Euroopa Komisjon

Komisjoni teatis KOM(2010) 636 lõplik: Euroopa puuetega inimeste strateegia 2010–2020.

Komisjoni talituste töödokument SWD (2020) 291 final: Euroopa puuetega inimeste strateegia 2010–2020 hindamine.

Komisjoni teatis COM(2021) 101 final: Võrdõiguslikkuse liit: Puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030.

Komisjoni teatis: Inimeste hüvanguks toimiva majanduse kujundamine: sotsiaalmajanduse tegevuskava (2021)

Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava (6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

5. Euroopa Parlament

ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni silmas pidades koostatud Euroopa Parlamendi resolutsioon võrdse kohtlemise kohta töö saamisel ja kutsealale pääsemisel

6. Ühinenud Rahvaste Organisatsioon

ÜRO Peaassamblee, puuetega inimeste õiguste konventsioon: resolutsioon/vastu võetud üldkogul 24. jaanuaril 2007, A/RES/61/106, kättesaadav aadressil:

<https://www.refworld.org/docid/45f973632.html>
